

О.М. ВАКУЛЬЧИК*

(Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро, Україна)

В.В. ФЕСЕНКО**

(Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро, Україна)

Розвиток аудиту зовнішньоекономічних операцій відповідно до динаміки сучасних процесів у сфері фінансового контролю

Метою статті є визначення трансформаційних змін та напрямів розвитку аудиту зовнішньоекономічних операцій підприємств в контексті динаміки сучасних процесів у сфері фінансового контролю. Узагальнено види аудиту зовнішньоекономічних операцій підприємств у двох концептуальних напрямках: аудит як форма незалежного фінансового контролю для власників та покупців бізнесу; аудит як форма державного фінансового контролю. Визначено ключові трансформаційні зміни у сфері митного, податкового, зовнішнього незалежного аудиту зовнішньоекономічних операцій підприємств, що призводять до необхідності посилення інформаційної взаємодії між суб'єктами аудиту та зменшення інформаційної асиметрії. Виокремлено стадії розвитку системи аудиту зовнішньоекономічних операцій підприємств в Україні. Визначено основні два типи зовнішньоекономічних операцій, аудит яких якісно змінився внаслідок міжнародної інтеграції України, що дозволило проаналізувати сучасну динаміку процесів аудиту та обґрунтувати подальші напрями удосконалення методології аудиту зовнішньоекономічних операцій підприємств.

Ключові слова: *аудит, зовнішньоекономічна діяльність, фінансовий контроль, операції між пов'язаними особами, офшорні зони, трансфертні ціни, контрольовані операції.*

Е.М. ВАКУЛЬЧИК

(Університет таможенного дела и финансов, г. Днепр, Украина)

В.В. ФЕСЕНКО

(Університет таможенного дела и финансов, г. Днепр, Украина)

Развитие аудита внешнеэкономических операций в соответствии с динамикой современных процессов в сфере финансового контроля

Целью статьи является определение трансформационных изменений и направлений развития аудита внешнеэкономических операций предприятий в контексте динамики современных процессов в сфере финансового контроля. Обобщены виды аудита внешнеэкономических операций предприятий в двух концептуальных направлениях: аудит как форма независимого финансового контроля для владельцев и покупателей бизнеса; аудит как форма государственного контроля. Определены ключевые трансформационные изменения в сфере таможенного, налогового, внешнего независимого аудита внешнеэкономических операций предприятий, что привело к необходимости усиления информационного взаимодействия между субъектами аудита. Разграничены стадии развития аудита внешнеэкономических операций предприятий в Украине. Определены основные два типа внешнеэкономических операций, аудит которых качественно изменился вследствие международной интеграции Украины, что позволило

* **Вакульчик Олена Михайлівна**, завідувача кафедрою обліку, аудиту, аналізу та оподаткування Університету митної справи та фінансів (м. Дніпро), доктор економічних наук, професор.

** **Фесенко Валерія Валеріївна**, доцент кафедри обліку, аудиту, аналізу та оподаткування Університету митної справи та фінансів (м. Дніпро), кандидат економічних наук, доцент.

проанализировать современную динамику процессов аудита и обосновать дальнейшие направления совершенствования аудита внешнеэкономических операций предприятий.

Ключевые слова: *аудит, внешнеэкономическая деятельность, финансовый контроль, операции между связанными лицами, офшорные зоны, трансфертные цены, контролируемые операции.*

O.M. VAKULCHYK

(University of Customs and Finance, Dnipro, Ukraine)

V.V. FESENKO

(University of Customs and Finance, Dnipro, Ukraine)

Development of Audit of Foreign Economic Transactions According to Dynamics of Current Processes in Fiscal Control Area

The article defines transformational changes and trends in development of foreign economic commercial transactions audit in the context of dynamic current processes in fiscal control. The types of audit of the foreign economic commercial transactions have been summarized in two conceptual areas of focus: audit as a form of independent fiscal control with regard to owners and acquirers of business; audit as a form of state fiscal control. The key transformation changes have been defined in customs, taxation and independent foreign audit of foreign economic commercial transactions that result in an intensified informational interaction among the audit entities and in a reduced informational asymmetry. The development stages of the audit system of foreign economic commercial transactions in Ukraine have been specified. The major types of foreign economic transactions have been specified which audit has fundamentally changed due to international integration of Ukraine, which made it possible to analyze current audit processes and explain in more detail the lines in improvement of audit methodology of foreign economic commercial transactions.

Keywords: *audit, foreign economic activity, financial control, transactions between related persons, offshore zones, transfer prices, controlled operations.*

Постановка проблеми. Європейський вектор розвитку економіки України та активізація глобалізаційних процесів сприяє зростанню кількості суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності (далі – суб'єктів ЗЕД) та підвищенню рівня їх ділової активності, що збільшує обсяг аудиторських перевірок як у приватному секторі, так і на рівні державного контролю. Інтеграційні процеси в Україні призводять до запровадження міжнародних вимог у сфері оподаткування, контролю і аудиту зовнішньоекономічних операцій окремих суб'єктів господарювання та груп підприємств. Такі трансформаційні зміни обумовлюють виникнення нових наукових та практичних завдань аудиту зовнішньоекономічних операцій, дослідження та вирішення яких може значно підвищити ефективність аудиту зовнішньоекономічної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом дослідження у сфері аудиту зовнішньоекономічних операцій тривали у декількох напрямках – митний пост-аудит як елемент системи державного контролю; аудит зовнішньоекономічних операцій як елемент незалежного аудиту фінансової звітності підприємств; податковий контроль (аудит). У роботі [2] розглядається митний аудит та пост-аудит як окремі напрями діяльності митних органів з перевірок результатів діяльності суб'єктів ЗЕД. У роботах [4, 8, 18] визначено незалежний аудит як чинник збільшення рівня економічної безпеки суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, що

виступає елементом політики економічного зростання. Окремі дослідження тривають у сфері контролю трансфертного ціноутворення як новітнього (для українських суб'єктів) інструменту податкового контролю зовнішньоекономічних операцій [1, 3, 7, 17], в яких розкрито методико-практичні аспекти податкового контролю операцій із трансфертними цінами в умовах запровадження в законодавство України вимог щодо звітування за контрольованими операціями. Такі різновекторні дослідження розширюють і поглиблюють теоретичні знання та методологічну основу аудиту зовнішньоекономічних операцій, але потребують узагальнення, узгодженості та відповідності єдиній меті.

Метою статті є визначення трансформаційних змін та напрямів розвитку аудиту зовнішньоекономічних операцій підприємств в контексті динаміки сучасних процесів у сфері фінансового контролю.

Вклад основних результатів дослідження. Аналіз теоретичних досліджень у сфері аудиту зовнішньоекономічних операцій та практики здійснення зовнішньоекономічної діяльності дає можливість стверджувати, що аудит зовнішньоекономічних операцій розглядається у декількох концептуальних напрямках: як елемент податкової політики у сфері державного фінансового контролю або як елемент незалежного фінансового контролю для власників підприємств-суб'єктів ЗЕД у формі зовнішнього та внутрішнього аудиту (рис. 1).

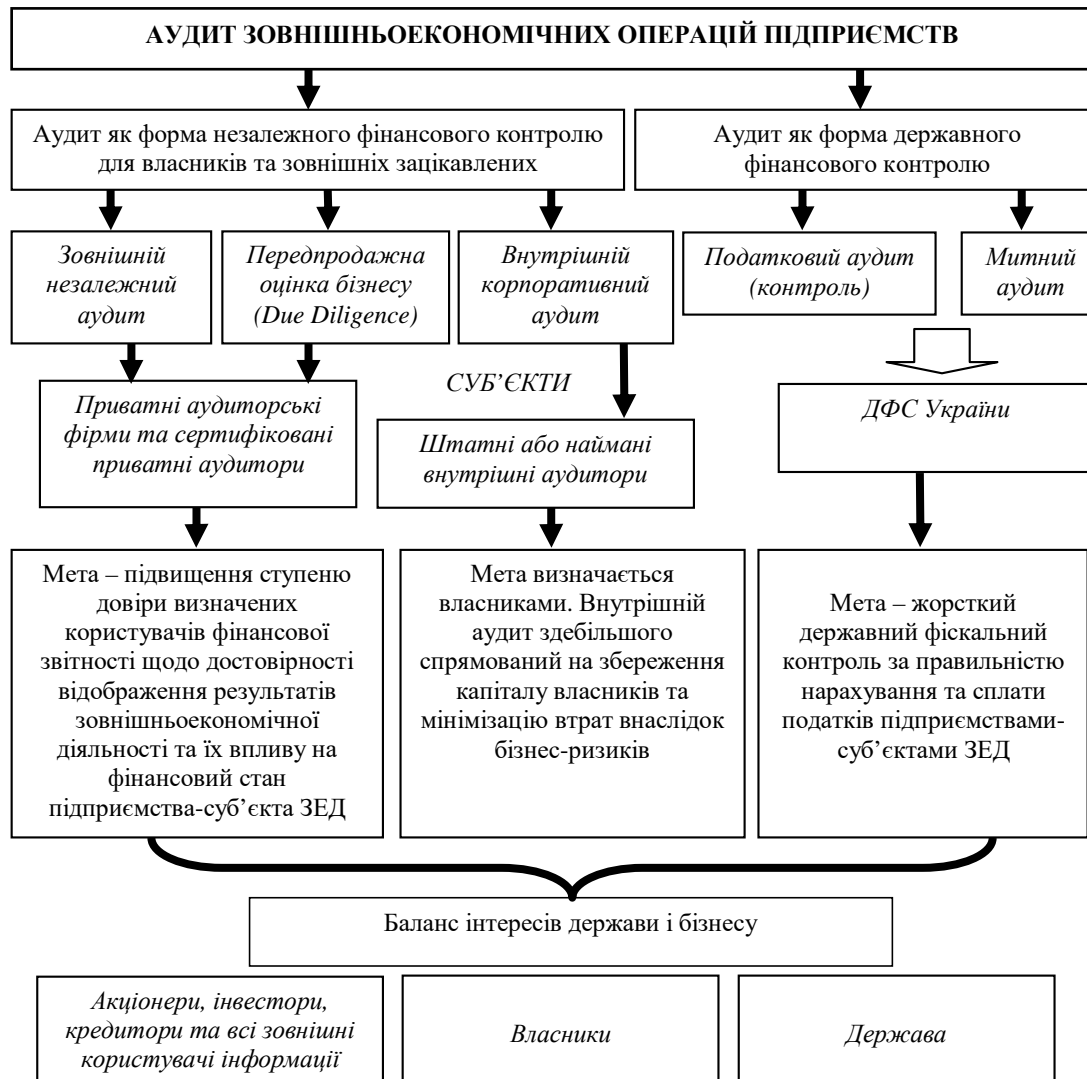

Рис. 1. Види аудиту зовнішньоекономічних операцій підприємств

Джерело: узагальнено авторами на основі [1, 2, 3, 4, 8, 17, 18].

Найбільші трансформаційні зміни останнім часом зазнала концепція аудиту зовнішньоекономічних операцій як елементу державного фінансового контролю. У зв'язку з організаційною перебудовою митних та податкових органів функції з пост митних перевірок було частково передано у податкові державні інспекції, які зараз підпорядковані Державній Фіскальній службі України. Такі організаційні зміни призвели до призупинення розвитку пост митного аудиту в Україні та переорієнтації державного контролю у площину податкового аудиту.

Трансформаційні процеси у сфері аудиту зовнішньоекономічних операцій активізувались також у зв'язку з інтеграцією українського бізнесу в Європейський простір та початком імплементації економічних норм Європи у сфері ведення бізнесу. Однією з організацій, які сприяють рівності умов здійснення міжнародного бізнесу є Організація економічного співробітництва та розвитку (далі – ОЕСР). План дій ОЕСР з протидії розмиванню бази оподаткування та виведення прибутку з-під

оподаткування (BEPS – Base Erosion and Profit Shifting) включає 15 кроків, які дозволяють протидіяти у різноманітних сферах агресивного податкового планування. З 2017 року в Україні запроваджуються чотири кроки, а саме: боротьба з податковими зловживаннями, пов'язаними з використанням спеціальних режимів оподаткування; уникнення зловживань при застосуванні податкових конвенцій; розкриття інформації про використання схем агресивного податкового планування; збільшення ефективності механізмів вирішення спорів щодо застосування договорів про уникнення подвійного оподаткування між країнами [13].

Як видно, імплементація плану BEPS в першу чергу проходить шляхом формування системи контролю трансфертного ціноутворення в Україні, метою якого є зменшення обсягів нелегальної податкової оптимізації через зовнішньоекономічні операції із взаємозалежними або зацікавленими сторонами. Результатом запровадження системи контролю за трансфертним ціноутворенням має бути

збільшення податкових зобов'язань та сум сплачених податків до бюджету України.

Формування системи аудиту зовнішньоекономічних операцій та контролю трансфертного ціноутворення в Україні можна поділити на такі стадії:

1-а стадія (до 1 вересня 2013 р.) – відсутність законодавчого регулювання процесів трансфертного ціноутворення, держава здійснює контроль на основі загальноприйнятих критеріїв та вимог до господарських операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

2-а стадія (з 1 вересня 2013 року до сьогодні) – трансформаційні зміни, а саме – запровадження системи контролю трансфертного ціноутворення, внесення відповідних норм до ПКУ, поступове запровадження кроків BEPS. Обліковці та бухгалтери формують навички звітування щодо контрольованих зовнішньоекономічних операцій, формується система інформаційної взаємодії податкових інспекцій та представників суб'єктів ЗЕД, податкові розробляють методи та процедури аудиту зовнішньоекономічних операцій, що дозволяє виявляти вузькі місця в системі аудиту операцій.

3-а стадія (майбутнє) – ефективна робота інтегрованої системи аудиту зовнішньоекономічних операцій, яка передбачає активну співпрацю податкових, суб'єктів ЗЕД, незалежних аудиторів, інших країн.

Основним напрямом аудиту зовнішньоекономічних операцій є перевірка достовірності та відповідності відображення в обліку результатів здійснення зовнішньоекономічних операцій, які підпадають під податковий контроль як контрольовані операції [11].

Операціям із пов'язаними сторонами притаманний високий ризик шахрайства у зв'язку з наявністю можливостей маніпулювати цінами імпорту-експорту та здійснювати ці операції на неринкових умовах, що має бути призупинено шляхом здійснення ефективного зовнішнього та внутрішнього контролю. Через такі операції зацікавлені особи можуть здійснювати виведення доходів у низько податкові юрисдикції, здійснення операцій на неналежних умовах з метою податкової оптимізації, шахрайські схеми присвоєння кредитних ресурсів, корпоративні шахрайства та інше, що неминує призводить до зменшення обсягів національного капіталу та зниження можливостей розвитку економіки країни.

Ключовим питанням при дослідженні операцій із пов'язаними сторонами є перетин інтересів широкого кола зацікавлених осіб (акціонери, потенційні інвестори, топ-менеджмент, держава), що обумовлює необхідність взаємодії між видами та суб'єктами аудиту зовнішньоекономічних операцій (рис. 1). Серед основних питань дослідження зовнішньоекономічних операцій із пов'язаними сторонами є питання визнання факту пов'язаності, схвалення операцій між пов'язаними сторонами та розкриття цієї інформації у фінансовій та податковій звітностях. При визнанні пов'язаних сторін для

підприємств в Україні слід керуватись в першу чергу ПКУ, відповідно до якого пов'язані особи – це юридичні чи фізичні особи, відносини між якими можуть впливати на умови або економічні результати їх діяльності чи діяльності осіб, яких вони представляють, з урахуванням відповідних критеріїв [11]. Критерії для визнання пов'язаних сторін у ПКУ визначаються ступенем участі у капіталі підприємства (правило 20 %), можливістю контролю чи впливу на фінансово-господарську діяльність підприємства. Більшість компаній, які ведуть міжнародний бізнес, наразі застосовують міжнародні стандарти фінансової звітності, в яких визначені відповідні вимоги щодо розкриття інформації про операції із пов'язаними сторонами. Міжнародні стандарти фінансової звітності (далі – МСФЗ) розкривають загальні питання визнання пов'язаних осіб та розкриття операцій з ними у фінансовій звітності підприємств. Відповідно до Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 24 «Розкриття інформації про зв'язані сторони» зв'язані сторони – це фізична особа чи суб'єкт господарювання, зв'язані з суб'єктом господарювання, який складає свою фінансову звітність [9]. Зв'язок між суб'єктами визначається ступенем участі у капіталі, можливістю контролювати або впливати на фінансово-господарську діяльність підприємства. МСФЗ визначають, що розкриття пов'язаних сторін і операцій з ними має формуватись не за формою, а по суті операцій. Оскільки розрахунок прибутку до оподаткування здійснюється на основі даних бухгалтерського обліку, який здебільшого ведеться міжнародними компаніями на основі МСФЗ, то і критерії пов'язаності слід використовувати ті, які визнані МСФЗ. Оскільки в процесі корпоративного управління мають враховуватись інтереси всіх учасників, важливим моментом при здійсненні операцій між пов'язаними особами є погодження таких операцій з радою акціонерів, яка представляє інтереси всіх власників підприємства. У міжнародній практиці операції між пов'язаними сторонами потребують узгодження на різних рівнях корпоративного управління і в різних формах: ухвалення аудитором, зовнішнім спеціалістом, голосуванням всіх акціонерів або голосуванням меншістю акціонерів (які не мають інтересів в операціях, які узгоджуються) (табл. 1).

Міжнародний стандарт аудиту (далі – МСА) 550 «Пов'язані особи» розглядає відповідальність незалежних зовнішніх аудиторів стосовно відносин та операцій з пов'язаними сторонами під час аудиту фінансової звітності. Зазвичай, такий аудит проводиться на підприємствах, які застосовують МСФЗ при складанні та поданні фінансової звітності. Тому і аудит, який здійснюється за вимогами МСА, розглядає пов'язані сторони відповідно до визначення їх у МСФЗ. Інформація про пов'язані сторони та операції між ними у фінансовій звітності підприємства-суб'єкта ЗЕД є додатковим джерелом даних для здійснення податкового аудиту контрольованих зовнішньоекономічних операцій.

Аудит, аналіз і контроль

Якщо аналізувати перетин інтересів держави і бізнесу в процесі контролю зовнішньоекономічних операцій, то виникають напрями спільної зацікавленості у сфері застосування методів трансфертного

ціноутворення та регулювання операцій із взаємопов'язаними особами, дослідження яких може надати методологічні вирішення проблем аудиту таких операцій.

Таблиця 1

Ухвалення операцій між пов'язаними сторонами в різних країнах

Форма ухвалення операцій між пов'язаними особами	Операції між пов'язаними сторонами потребують ухвалення акціонерами	Операції потребують ухвалення аудитором	Операції потребують ухвалення зовнішнім спеціалістом	Операції потребують ухвалення «меншістю акціонерів»
Країни	<i>Австралія, Великобританія, Ізраїль, Індія, Італія, Канада, Нова Зеландія, Норвегія, Турція, Франція, Чілі, Естонія.</i>	<i>Франція, Естонія</i>	<i>Канада, Нова Зеландія, Турція, Чілі</i>	<i>Австралія, Великобританія, Ізраїль, Індія, Італія, Канада, Нова Зеландія, Турція, Франція</i>
Ступінь надійності контролю від 1 (найвищий) до 4 (найнижчий)	4	1	3	2

Джерело: узагальнено авторами на основі [10].

Наприклад, сформувані інформаційну платформу обміну аудиторськими доказами між суб'єктами аудиту, що дозволить досягти економії часу при здійсненні процедур перевірки та забезпечить баланс інтересів між бізнесом та державою.

Другий тип господарських операцій, які можуть підпадати під більш ретельний аудит є господарські операції, що здійснюються з нерезидентами, зареєстрованими у державах (територіях), включених до відповідного переліку Кабінету Міністрів України. Разом з запровадженням відповідних законів та норм ПКУ в Україні запроваджуються норми регулювання операцій з контрагентами, які зареєстровані та

сплачують податки у державах з низькими ставками податку на прибуток. Так, була прийнята низка нормативних документів, які регламентували перелік держав і територій (офшорні зони), операції з якими підпадають під державний контроль. На етапі запровадження механізмів контролю трансфертного ціноутворення був змінений перелік територій, які вважаються офшорними зонами. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.02.2011 р. № 143-р було замінене Розпорядженням Міністрів України від 25.12.2013 р. № 1042-р, в якому було значно збільшено кількість держав, операції з резидентами яких підлягають державному контролю (табл. 2).

Таблиця 2

Кількість держав (територій), операції через які контролюються відповідно до законодавства України

Показники	Досліджуваний звітний період, за який суб'єкти господарювання мають подавати інформацію по контрольованим операціям			
	2013	2014	2015	2016
Нормативний документ, який визначає перелік офшорних територій	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.02.2011 № 143-р	Розпорядження Міністрів України від 25.12.2013 № 1042-р	Розпорядження Міністрів України від 16.09.2015 № 977-р	
Кількість держав (територій), які ввійшли у перелік	36	73	73	65
Кількість офшорних держав (територій) з переліку, які задіяні в експорті-імпорті України	14	35	38	32

Джерело: узагальнено авторами на основі [14, 15, 16].

Як видно з таблиці 2, кількість держав і територій, які підпадають під державний контроль, досить часто змінюється через прийняття нових нормативних документів. Основні зміни відбулись для суб'єктів господарювання у 2014 році, коли кількість таких зон стрімко збільшилась з 36 до 73 країн. Аналізуючи територіальні аспекти зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання в Україні за роками можна відзначити, що завдяки такому розширенню значно збільшився обсяг контрольованих операцій. У 2014 році кількість

держав з переліку офшорних зон, які задіяні у зовнішньоекономічній діяльності суб'єктів ЗЕД збільшилась з 14 до 35 у порівнянні з 2013 роком. У 2016 році 32 офшорні зони були використані для зовнішньоекономічних операцій суб'єктів господарювання України, що складає майже половину офшорних зон, операції з якими контролюються державою.

У табл. 3 та на рис. 2 наведено динаміку частки експорту (імпорту) товарів до(з) офшорних територій у загальній сумі експорту (імпорту) України.

Показники експорту-імпорту товарів України до (з) держав (територій), операції з якими контролюються

Досліджуваний період	2013	2014	2015	2016
Обсяги експорту товарів України, тис. дол. США	62305927	53901689	38127150	36361711
Обсяги експорту товарів до держав (територій) з переліку КМУ [14, 15, 16], тис. дол. США	592038,70	4618977,10	3130861,50	1650088,50
Питома вага експорту до офшорних зон в сумі експорту України, %	0,95	8,57	8,21	4,54
Обсяги імпорту товарів України, тис. дол. США	76963965,40	54428716,90	37516443,00	39249797,20
Обсяги імпорту товарів з держав (територій) з переліку КМУ [14, 15, 16], тис. дол. США	30635,80	1828276,40	1422573	610110,8043
Питома вага імпорту до офшорних зон в сумі експорту України, %	0,04	3,36	3,79	1,55

* Дані приведені без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

Джерело: складено авторами за даними [14, 15, 16, 6].

Рис. 2. Динаміка частки експорту (імпорту) товарів України до (з) офшорних територій

Джерело: складено авторами за даними [14, 15, 16, 6].

Цікавим також є той факт, що разом із збільшенням кількості підконтрольних офшорних зон у 2014 році збільшилась і питома вага обсягу експорту товарів до держав з переліку офшорних зон в загальній сумі експорту України (з 0,95 % до 8,57 %), що свідчить про реальний ефект від запровадження відповідних нормативних актів, виражений у збільшенні обсягів експорту, який підпадає під державний контроль. Але у 2015 і 2016 році обсяги експорту до підконтрольних офшорних зон зменшуються вдвічі і питома вага досягає 4,54 % в загальній сумі експорту, що може свідчити про переорієнтацію зовнішньоекономічних операцій до територій, які не підконтрольні державі. Динаміка частки імпорту має аналогічну тенденцію протягом 2013-2016 рр (рис. 2).

Висновки. За результатами аналізу сучасних процесів у сфері фінансового контролю, можна стверджувати, що аудит зовнішньоекономічних

операцій підприємств поступово трансформується в якісно нову форму, яка являє інтегровану систему взаємодії різних видів та суб'єктів аудиту. Основною стратегічною метою такої інтеграції є забезпечення прозорості ведення міжнародного бізнесу і достовірності звітності суб'єктів ЗЕД. Результатом інтеграції у короткостроковій перспективі може стати розвиток єдиної методології аудиту зовнішньоекономічних операцій та активної інформаційної взаємодії між суб'єктами аудиту – ДФС, незалежні аудитори, внутрішні корпоративні аудитори, митні аудитори, аудитори з інших країн. Підвищення якості всіх видів аудиту зовнішньоекономічних операцій та посилення інформаційної взаємодії між суб'єктами аудиту дозволить зменшити рівень інформаційної асиметрії та підвищити ефективність аудиторських перевірок.

4 Список використаних джерел

1. *Алексеева, А.* Трансфертне ціноутворення як механізм податкового контролю [Текст] / А. Алексеева, Т. Ігнатенко // Вісник КНТЕУ. – 2014. – № 3. – С. 85-95.
2. *Вакульчик, О. М.* Особливості організації та проведення зовнішнього контролю розрахунків за митними платежами підприємств суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності [Текст] / О. М. Вакульчик, О. О. Книшек, К. В. Йова. // Механізм регулювання економіки. – 2010. – № 3. – С. 107-121.
3. *Гречко, А. В.* Механізм трансфертного ціноутворення в Україні як інструмент контролю за операціями між пов'язаними особами / А. В. Гречко // Економічний вісник НТУУ «КПІ». – 2016. – № 13 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/80095>
4. *Гришко, Н. В.* Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні та незалежний аудит [Текст] / Н. В. Гришко, О. Е. Лубенченко // Вісник чернігівського державного технологічного університету. – 2013. – № 2(66). – С. 377-385.
5. Звіт про результати аудиту ефективності виконання повноважень територіальними органами Державної фіскальної служби у Дніпропетровській та Запорізькій областях за дотриманням суб'єктами господарювання, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, законодавства України з питань державної митної справи за 2016 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16749201/Zvit_5-7.pdf?subportal=main
6. Економічна статистика / Зовнішньоекономічна діяльність [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
7. *Карлін, М. І.* Виведення капіталів з України в офшори: причини, схеми, наслідки для фінансової системи та шляхи запобігання [Текст] / М. І. Карлін // Науковий журнал «Економічний форум». – 2013. – № 2. – С. 235-241
8. *Лубенченко, О. Е.* Аудит зовнішньоекономічної діяльності [Текст] : монографія / О. Е. Лубенченко. – К. : Кондор-Видавництво, 2016. – 306 с.
9. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 24 «Розкриття інформації про зв'язані сторони», виданий Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку зі змінами станом на 1 січня 2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_043
10. Московская биржа. Сделки между связанными сторонами: международный опыт [Електронний ресурс] / Московская биржа. – 2014. – Режим доступа : <http://www.oecd.org/daf/ca/RPTsInternationalExperienceRussianChallengesRUS.pdf>
11. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
12. Положення з національної практики аудиту 1 «Особливості узгодження умов завдання з обов'язкового аудиту та укладання договору про проведення обов'язкового аудиту з врахуванням вимог національного законодавства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN96832.html

13. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану дій щодо поглиблення співробітництва між Україною та Організацією економічного співробітництва та розвитку на 2013-2016 роки» від 06.02.2013 р. № 132-р [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/132-2013-p>

14. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про перелік офшорних зон» від 23.02.2011 р. № 143-р [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/143-2011-p>

15. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку держав (територій), у яких ставки податку на прибуток (корпоративний податок) на 5 і більше відсоткових пунктів нижчі, ніж в Україні» від 25.12.2013 р. № 1042-р [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1042-2013-p>

16. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку держав (територій), які відповідають критеріям, установленим підпунктом 39.2.1.2 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 Податкового кодексу України» від 16.09.2015 р. № 977-р [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/977-2015-p>

17. *Сопко, В.* Трансфертне ціноутворення в міжнародних розрахунках [Текст] / В. Сопко, О. Мельничук // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2016. – № 4. – С. 93-107.

18. *Фесенко, В. В.* Аудит зовнішньоекономічної діяльності як фактор економічної безпеки / В. В. Фесенко, Л. В. Бабенко // Ефективна економіка. – 2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5184>

4 References

1. Aleksjejeva, A. & Melnyk, V. (2014). *Transferntne cinoutvorennja jak mekhanizm podatkovogho kontrolju* [Transfer pricing as a mechanism for tax control]. *Visnyk KNTEU*, (3), 85-95.
2. Vakuljchyk, O. M., Knyshek, O. O. & Jova, K. V. (2010). *Osoblyvosti orghanizaciji ta provedennja zovnishnjogho kontrolju rozrakhunkiv za mytnymy platezhamy pidpryemstv sub'ektiv zovnishnjoeconomichnoji dijalnosti* [Features of organization and conducting of external control of settlements under customs payments of enterprises of subjects of foreign economic activity]. *Mekhanizm rehuljuvannja ekonomiky*, (3), 107-121.
3. Ghrechko, A. V. (2016). *Mekhanizm transfertnogho cinoutvorennja v Ukrajinі jak instrument kontrolju za operacijamy mizh povjazanyjmy osobamy* [The mechanism of transfer pricing in Ukraine as a tool for controlling transactions between related parties]. *Ekonomichnyj visnyk NTUU «KPI»*, (13). Retrieved from <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/80095>
4. Ghryshko, N. V. & Lubenchenko, O. E. (2013). *Reguljuvannja zovnishnjoeconomichnoji dijalnosti v Ukrajinі ta nezaleznyj audyt* [Regulation of Foreign Economic Activity in Ukraine and Independent Audit]. *Visnyk chernighivskogho derzhavnogho tekhnologichnogho universytetu*, (2), 377-385.

5. Rahunkova palata Ukrainy. (2016). Zvit pro rezultaty audytu efektyvnosti vykonannja povnovazhenj terytorialnyh orghanamy Derzhavnoji fiskalnoji sluzhby u Dnipropetrovskij ta Zaporizhzhjyjskij oblastjakh za dotrymannjam subjektamy ghospodarjuvannja, jaki zdijšnjutj zovnishnjoekonomichnu dijalnistj, zakonodavstva Ukrainy z pytanj derzhavnoji mytnoji spravy [Report on the results of the audit of the effectiveness of the exercise of powers by the territorial bodies of the State fiscal service in Dnipropetrovsk and Zaporizhzhya regions in compliance with the compliance of economic entities engaged in foreign economic activity, the legislation of Ukraine on state customs matters]. Retrieved from http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16749201/Zvit_5-7.pdf?subportal=main.

6. Ekonomichna statystyka. Zovnishnjoekonomichna dijalnistj. [Economic statistics. Foreign economic activity]. (2017). Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua>

7. Karlin, M. I. (2013). Vyvedennja kapitaliv z Ukrainy v ofshory: prychny, skhemy, naslidky dlja finansovoji systemy ta shljakhy zapobighannja [The withdrawal of capital from Ukraine to the offshore: reasons, schemes, implications for the financial system and ways to prevent it]. *Naukovyj zhurnal «Ekonomichnyj forum»*, (2), 235-241.

8. Lubenchenko, O. E. (2016). Audyt zovnishnjoekonomichnoji dijalnosti [Audit of foreign economic activity]. Kyiv: Kondor-Vydavnytvo.

9. Rada z mizhnarodnykh standartiv finansovoji zvitnosti. (2012). *Mizhnarodnyj standart bukhghaltersjkogho obliku 24 «Rozkryttja informacii pro zvjazani storony» [International Accounting Standard 24 «Related Party Disclosures»]*. Retrieved from http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_043

10. Moskovskaya birzha. (2014). Sdelki mezhdru svyazannyimi storonami: mezhdunarodnyj opyt [Transactions between related parties: international experience]. Retrieved from <http://www.oecd.org/daf/ca/RPTsInternationalExperienceRussianChallengesRUS.pdf>

11. Verkhovna Rada Ukrainy. (2010). Podatkovyj kodeks Ukrainy [Tax Code of Ukraine]. Retrieved 21 August 2017, from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

12. Audytorsjka palata Ukrainy. (2013). Polozhennja z nacionalnoji praktyky audytu 1 «Osoblyvosti uzghodzhennja umov zavdannja z obov'jazkovogho audytu ta ukladannja doghovoru pro provedennja obov'jazkovogho audytu z vrakhuvannjam vymogh nacionalnogho zakonodavstva» [Provisions from the National Auditing

Practices 1 «Features of the coordination of the conditions of the task of mandatory audit and the conclusion of an agreement on conducting a statutory audit taking into account the requirements of national legislation»]. Retrieved from http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN96832.html

13. Verkhovna Rada Ukrainy. (2014). Pro zatverdzhennja planu dij shhodo poghlyblennja spivrobotnytva mizh Ukrainojju ta Orghanizacijeu ekonomichnogho spivrobotnytva ta rozvytku na 2013-2016 roky [On approval of the action plan for deepening cooperation between Ukraine and the Organization for Economic Cooperation and Development for 2013-2016]. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/132-2013-p>

14. Verkhovna Rada Ukrainy. (2011). Rozporjadzhennja Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro perelik ofshornykh zon» [Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On the List of Offshore Zones»]. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/143-2011-p>

15. Verkhovna Rada Ukrainy. (2013). Rozporjadzhennja Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro zatverdzhennja pereliku derzhav (terytorij), u jakykh stavky podatku na prybutok (korporatyvnyj podatok) na 5 i biljshe vidsotkovykh punktiv nyzhchi, nizh v Ukraini» [About approval of the list of states (territories) in which the rates of income tax (corporate tax) by 5 and more percentage points are lower than in Ukraine]. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1042-2013-p>

16. Verkhovna Rada Ukrainy. (2015). Rozporjadzhennja Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro zatverdzhennja pereliku derzhav (terytorij), jaki vidpovidajutj kryterijam, ustanovlenym pidpunktom 39.2.1.2 pidpunktu 39.2.1 punktu 39.2 statii 39 Podatkovogho kodeksu Ukrainy» [On approving the list of states (territories) that meet the criteria set out in subclause 39.2.1.2 of subitem 39.2.1 of clause 39.2 of Article 39 of the Tax Code of Ukraine]. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/977-2015-%D1%80>

17. Sopko, V. & Melnychuk, O. (2016). Transferte cinoutvorennya v mizhnarodnykh rozrakhunkakh [Transfer pricing in international settlements]. *Zovnishnja torghivlja: ekonomika, finansy, pravo*, (4), 93-107.

18. Fesenko, V. V. & Babenko, L. V. (2016). Audyt zovnishnjoekonomichnoji dijalnosti jak faktor ekonomichnoji bezpeky [Audit of foreign economic activity as a factor of economic security]. *Efektivna ekonomika*, (10). Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5184>